

Lietuviešu tautasdziesmas

Apgāds DudajevaGatve.lv

Rīga 2012

Izdošanas datums: 2012.gada 20.jūnijs

Priekšvārds

Šajā krājumā esam apkopojuši dažas dziesmas, kuras folkloras festivālos ("Skamba skamba kankliai" u.c.) piedāvātas kopīgai dziedāšanai. Tās ir pierakstītas dažādos Lietuvas novados, saglabājot vietējās izlokšnes īpatnības - dziesmu saturs atbilst raksturīgajām tautas mūzikas tēmām: darba dziesmas, jauniešu sadzīve, kāzas, kara dziesmas, u.c. Ceram, ka šī nelielā tautasdziesmu atlase veicinās latviešu jaunatnes interesi par mums tuvi radniecīgās tautas kultūru.

Lietuvā ir arī tāds tautasdziesmu repertuārs, kuru visvairāk zin un lieto. Bet tas ir meklējams nevis folkloras festivālu izdevumos, bet izglītojošos avotos (piemēram, "Aušta aušrelė (Lietuvių liaudies dainos)". Kaunas, Šviesa, 1989). Šajā repertuārā lietuviešu valoda ir līdzīgāka mūsdienu normētajai valodai. Ar šīm dziesmām ceram iepazīstināt lasītāju tuvā nākotnē.

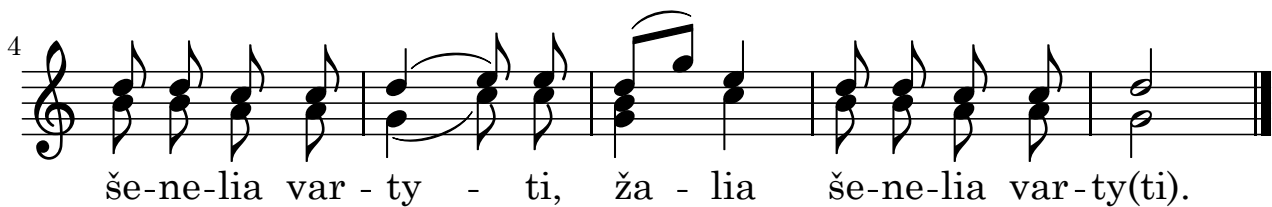
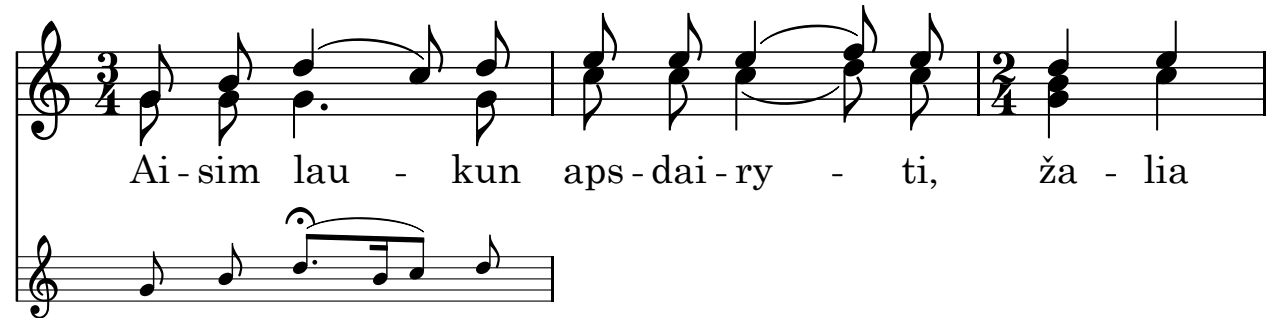
Lietuvas akadēmiskās iestādes ir veikušas milzīgu darbu folkloras materiālu publiskošanā - teicēju materiāli un viss, kas nepieciešams izlokšņu pētniecībai ir pasūtāms Internetā. Reizēm ir būtiskāk iemācīties lietot to, kas jau ir apkopots un pieejams. Šis krājums drīzāk ir populārs izvilkums, kas nelielā šķērsgrīzumā dod pirmo ieskatu lietuviešu folklorā. Protams, centīsimies šeit rodamajām dziesmām pievienot norādes uz akadēmiskajiem avotiem. Pagaidām dziesmām esam norādījuši vien teicēju, pierakstītāju un novadu.

Satura rādītājs

A daļa: Tautasdziesmas.....	1
1. Aisim laukun apsdairyti.....	1
2. Aisma, brolij, šiena pjautu.....	2
3. An tēveliaus dvaro.....	3
4. Ant kalno karklai siūbavo.....	4
5. Arškētēli garbuonēli.....	5
6. Aš šiu naktj.....	6
7. Ei skaudē graudē.....	7
8. Gana, jau gana uliavocie.....	8
9. Gul bernužēlis.....	9
10. Ko nuliūdē, broliukē.....	10
11. Mačiau ēšjuojont.....	11
12. O kano žali sodai.....	12
13. Pušu stulpai, stiklu lungai.....	13
14. Vēivērselē, maž paukštelē.....	14
15. Vuoī mēiga mēiga.....	15
16. Vuo kad aš juojau.....	16

A dąa: Tautasdziesmas**1. Aisim laukun apsdairyti**

Padainavo J.Dūdienė, g. 1923.m., Jonavos raj. Šilų apyl. Aklojo Ežero
k. Užrašė R.Abukevičius ir D.Račiūnaitė 1987.m. Šfr. A.Žičkienė.

1. Aisim laukun apsdairyti, žalia
še-nelia vartyti.	5. Man dalgela balta pliena,
pradalgėlis žalia šiena.
2. Pusi lankos nenuvėjau - grėbe
šienu grebejėlas.	6. Aš dalgeli smarkij traukiau,
vakarėlia artyn laukiau.
3. Grebejėlas grėbe šienu, pjuvejėlij
pjove šienu.	7. Valioj dalge, valioj kotus, valioj
Jurgis pančiakotus.
4. Aš dalgeli papustysiu, pradalgėli
išvarysiu.	

2. Aisma, brolij, šiena pjautų

Padainavo Z.Lunytė, Jonavos raj. Šilų apyl. Aklojo Ežero k. Užrašyta 1987m. Šfr. A.Žičkienė.

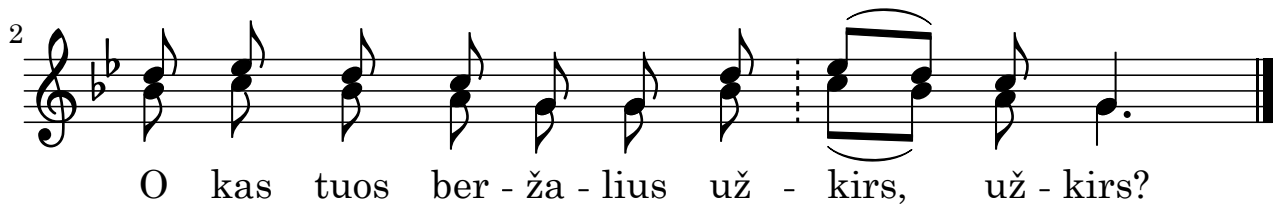
Ais-ma bro-lij, šie-na pjau-tų, da-bi-le, oi da-bi-le,

da-bi-lė-li, da-bi-lė-li ža-lia-sai.

1. Aisma brolij, šiena pjautų, dabile, 3. Išvarysma platų barų, dabile...
oi dabile, dabilėli, dabilėli žaliasai.
2. Paspustysma pliena dalgj, dabile...

3. An t veliaus dvaro

Padainavo Viktoras Kauza g. 1931m., ir Bron  Adomovien 
(Kriau i nait ), g. 1902m., Gudija, Varanavo raj. Leliu u k. U ra   V.
ir A. Musteikiai 1986m.  fr. R. Ambrazevi ius.

1. An t veliaus dvaro ber ai ber ai. O kas tuos ber alius u kirs u kirs?
2. Brolalis ber alius u kirs u kirs, sesel   akelas parinks parinks.
3. Brolalis dar al  u tvers u tvers, sesel  r tel  pas s pas s.
4. Auginau s nel  ne sau, ne sau, auginau  irgel  tai jam, tai jam.
5. Atdaviau s nel   antel sna, indaviau  irgel  rankel sna.
6. - Ar gerai, s neli,  antel sna, ar  oka  irgelis rankel sna?
7. - Negerai, t veli,  antel sna, sukniubo  irgelis rankel sna.
8. Atdaviau dukrel  martel sna, indaviau r tel  rankel sna.
9. - Ar gerai, dukrela, martel sna, ar  ydi r tel  rankel sna?
10. - Negerai, mo iute, martel sna, suvyto r tel  rankel sna.

4. Ant kalno karklai siūbavo

Ant kal-no kar-klai siū - ba - vo, Ant kal-no kar-klai
 siū - ba - vo, Ant kal - no kar - klai siū - ba - vo,
 Pa-kal-nėj van-duo liū-lia-vo, Liū-lia - vo liū - lia-vo.

1. Ant kalno karklai siūbavo,
 Ant kalno karklai siūbavo,
 Pakalnėj vanduo liūliavo,
 Liūliavo liūliavo.
2. Tenai vaikščiojo mergelė,
 Ten vaikščiojo mergužėlė,
 Balta graži lelijėlė,
 Lelija lelija.
3. Štai ir atjojo bernelis,
 Ir atjojo bernužėlis,
 Baltas gražus dobilėlis,
 Dobilas dobilas.
4. Mergele mano jaunoji,
 Mergele mano jaunoji,
 Kur šią naktelę nakvosi,
 Nakvosi nakvosi?
5. Aukštoj tėvelio klėtelėj,
 Aukštoj tėvelio klėtelėj,
 Močiutės margoj lovelėj,
 Lovelėj lovelėj.
6. O ar priimsi ir mane,
 O ar priimsi ir mane,
 Į klėtužę pas save,
 Pas save, pas save?
7. Turiu kurtelius lojančius,
 Turiu kurtelius lojančius,
 Senus tėvelius girdinčius,
 Girdinčius girdinčius.
8. Lakink kurtelius, tai nelos,
 Lakink kurtelius, tai nelos,
 Migdyk tėvelius - negirdės,
 Negirdės negirdės.

5. Arškėtėli garbuonėli

Padainavo (abu balsus) Paulina Laučinskienė (Bujūtė), g.1934m.
 Šalčininkų raj. Pabarės apyl. Mištūnų k. Užrašė S.Versockaitė
 ir G.Maculevičiūtė 1992m. T. šfr. G.Maculevičiūtė, ml. šfr.
 R.Ambrazevičius.

Arš - kė - tē - li gar - buo - nē - li, ne - sto - vėk prie
 ke - lio, ne - sto - vėk prie ke(lio).

1. Arškėtėli garbuonėli, nestovėk prie kelio.	6. Kaip nujosiu pas mergelį, klausiu pas mergelį, kuo burnelį praus(ia).
2. Kaip užširsiu, kai pakirsiu, per tvorą išmesiu.	7. Ar šalcinio vandenėliu, ar žaliu vyneliu.
3. Nor tu širsi, nor tu kirsi, dar geriau bujosiu.	8. Nei šalcinio vandenėliu, nei žaliu vyneliu.
4. Kai tu josi jin mergelį, pastosiu kelalį.	9. Cik nuog žaliojos rūtetės gailioju rasefi.
5. Aukštam danguj šviesios žvaigždes nušvies man kelalį.	

6. Aš šių naktį

Užrašyta Kaišiadorių raj. Ilgakiemio apyl. Slabados k. Folklorinio ansamblio "Verpeta" dainojamą variantą šifr. R. Ambrazevičius. Iš: "Verpeta". Kaišiadorių krašto folkloras (kasetė)

Aš šių nak-tį par nak - te - li, aš me-ge - lia ne - me -

go - jau, ly-gioj lan-koj žir-ge-lį bal - no - jau, -noj(au).

1. Aš šių naktį par nakteį, aš megelia nemegojau,
Lygioj lankoj žirgelį balnojau.	5. Mergužėla lelijėla, ar tu aisi už manį bernelia?
2. Lygioj lankoj žirgelį balnojau, kur ketinau, tą nujojau.	6. Aičia aičia už tavį bernelia - gailu palikt tevelia dvarelia.
3. Mergužėla lelijėla, ar negirdi, kad aš ir atjojau?	7. Mergužėla lelijėla, mana tėva dar didesnis dvaras.
4. Giržiu girdžiu, kaip negirdžiu: per megelį negaliu prabusti.	8. Aplink dvarų vyšnelių sadelis, sadeliuose gegulas kukuoja.
	9. Sadeliuose gegulas kukuoja, vidur dvara jaunimėlis šoka.

7. Ei skaudė graudė

Padainavo Bronė Teniukienė (Kazlauskaitė), g. 1913m. Telšių raj.
Luokės k., gyv. Telšiuose. Užrašė M.Ričkutė ir R.Žemaitytė 1990m.
Šfr. R.Ambrazevičius.

Ei skau-dė grau - dė mo - na šer - de - lė,

ne-ga - lio so - grinž - tē aš i tie - vėš - kel(ė)

1. Ei skaudė graudė mona šėrdelė,
negalio sogrinžtė aš i tievėškelė.
2. Aš pasėjymso kleva grieblieli, eiso i
lonka griebtė šėinel(ė).
3. Grieblieli traukiau, ašarelės
braukiau: vuo kada nueiso aš i
tievėškel(ė).
4. Tievelė suodnelie paukštele
čiolbiejė, vuo par vėdorieli opelė
tekiej(ė).
5. Aš nusėprausčiau tyro ondėnelio,
nelėkto nie žėnkla graudžių
ašariel(iu).

8. Gana, jau gana uliavocie

Užrašyta Varėnos raj. Valkininkų k. Šfr. Z.Kelmickaitė.

Ga - na, jau ga - na u - lia - vo - cie,

5
čė - sas, jau čė - sas na - mo³ ai - cie.

1. Gana, jau gana uliavocie, čėsas, jau
čėsas namo aicie.	3. Oi bars mus jaunus mūs tėveliai, ko
mes jaunieji užsiuliojom.
2. Rasim draugėlį pagulusių, senus
tėvelius belaukiančius.	4. Ko mes jaunieji užsiuliojom,
tamsioj naktetėj vaiksciojom.

9. Gul bernužēlis

Padainavo E.Lingytė, Zarasų raj. Pakniškių apyl. Bileišių k. Užrašė (ir šifr.) P.Kvedaras 1965m.

Gul ber-nu - žė - lis, gul ka-rei - vė - lis. štai at-ai - na

6 trys pa - nia - las pa - gal du - na - jė - lia. -jė(lia).

1. Gul bernužēlis, gul kareivēlis.
Štai ataina trys panialas pagal
dunajēlia.	4. Tegu jis begioja, tegu jis lakioja,
ba man raiks neažilga didžian karan
jote.
2. Viena prabudina, untra prakalbina,
a tračioja mergužēla galvelį
suspaude.	5. Didžian karan jote, vidun pulka
stote,
kareivēliam nepreteliam kardelam
kapote.
3. Kelkis, bernužēli, kelkis, kareivēli,
bag ne tava bēras žirgas pa dvarų
lakioja?	

10. Ko nuliūdė, broliukė

Padainavo A.Simonaitienė, g.1906m., Pakruojo raj. Klovainių k.
Užrašė (ir šifr.) K.Kalibatas 1988m.

Ko nu-liū-dė, bro - liu-ke, Ko nu-liū-dė, jau - na-se,

5 Kam nu-lai-dė balts ronks ont sa-va ke-lal(ių)?

1. Ko nuliūdė, broliukė, ko nuliūdė,
jaunase,
Kam nulaide balts ronks ont sava
kelal(ių)?	4. Ko nuliūdė, sesute, ko nuliūdė,
jaunoji,
Kam nulaide balts ronks ont sava
kelal(ių)?
2. A nebove stainełė, a nešėrė žirgele,
A ne tava kepurėl(a) po žirga
kojel(ių)?	5. A nebove daržely, a neskynė
rūtelių,
A ne tava vainikėl's ont rūtų
loveł(ės)?
3. Bovo bovo stainełė, šėrio šėrio
žirgelj,
Mana mana kepurėl(a) po žirga
kojel(ių).	6. Bovo bovo daržely, skynio skynio
rūtelas,
Mana mana vainikėl's ont rūtų
loveł(ės).

11. Mačiau ešjuojont

Padainavo Barbora Petkevičienė (Kniūraitė), g.1904m., gyv. Kelmės raj. Karklėnų apyl. Skėstiškių k. Užrašė D.Jasinskienė ir G.Vaišvila 1983m.

Ma - čiau eš - juo - jont, ma - čiau par - juo - jont,
 3 ma - čiau žer - gos bal - nuo - jont.

1. Mačiau ešjuojont, mačiau parjuojont, mačiau žėrgos balnuojont.
2. Kāp tik ešjuojē pruo margos vartos i žalionji lonkeli.
3. Par žalē lonka opē tekiejē, žalio vyno kvepiejē.
4. Par jūra plaukiau, tinkleli traukiau, baltas ronkas mazguojau.
5. Ēr numazguojau auksa žydēli nū baltuju ronkeliu.
6. Eiso i lauka šynelē pjautē, ar neraso žydēlē?
7. Dar neēšpjuoviau ne pradalgelē, kāp atradau žydēli.
8. Eino par lonka, žiūro par lauka: atneš man pusrytieli.
9. Akšēn, mergelē, dūk mon skarelē suvyniotē žydēli.
10. Vyniok žydēli i kleva lapa - ne i mona skarelē.
11. Mona skarelē eš tuolē gauta, nu bernelē parsiunsta.
12. Vingu vingelē, raštu raštelē, cédabrēnēs kraštelēs.

12. O kano žali sodai

Padainavo Dievienė, 40m., Veliuona (dab. Jurbarko raj.). Užrašė
A.Juška 1865-1870m. Iš: A.Juška. Lietuviškos dainos, II t. V, 1955.

O kano ža-li sodai, o kano ža-li sodai, ža-li jova-rėliai?

1. O kano žali sodai, o kano žali sodai,
o kano žali sodai, žali jovarėliai?	5. O kano žali sodai, o kano žali sodai,
o kano žali sodai, žali jovarėliai?
2. Degučių žali sodai, degučių žali
sodai, degučių žali sodai, žali
jovarėliai.	6. Degučių žali sodai, degučių žali
sodai, degučių žali sodai, žali
jovarėliai.
3. O kam, kam bernužėli, o kam, kam
dobilėli, kam šėrei mudrinai bėrajį
žirgelį?	7. O kam, kam, mergužėle, o kam,
kam, lelijėle, kam audei dunzginai
plonąsias drobeles.
4. Dėl tavęs, mergužėle, dėl tavęs,
lelijėle, tai šėriau mudrinau bėrajį
žirgelį.	8. Dėl tavęs, bernužėli, dėl tavęs,
dobilėli, tai audžiau dunzginau
plonąsias drobeles.

13. Pušu stulpai, stiklų lungai

Padainavo Povilas Musteikis, g. 1928m., Utenos raj. Spitrenų apyl.
Kyburių k. Užrašė B. Aidietytė. Šfr. R. Ambrazevičius.

$\text{♩} = 150$

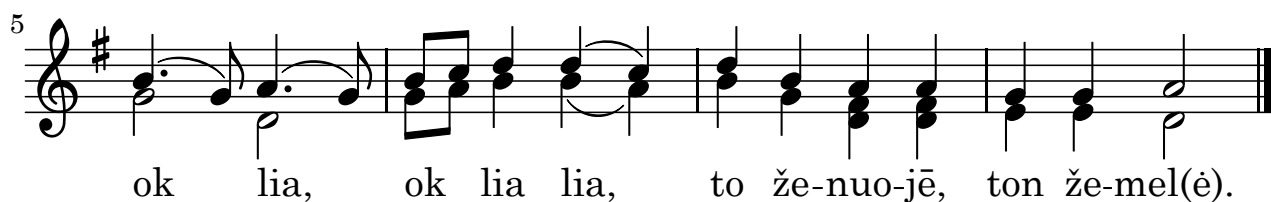
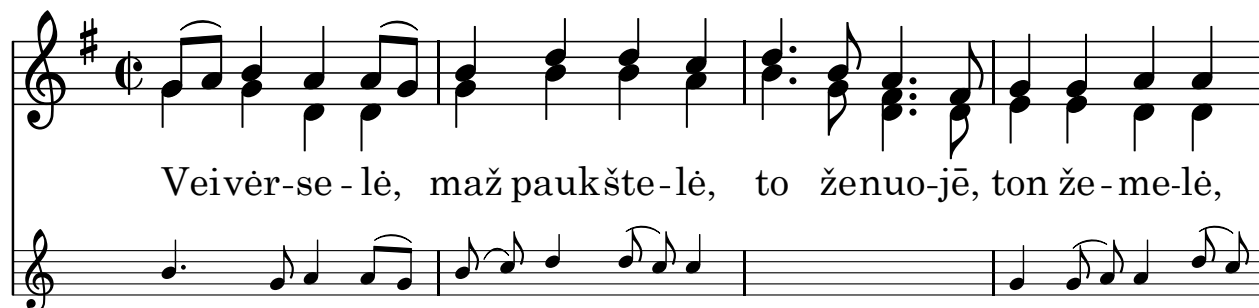
Pu-šu stul-pai, stik-lų lun-gai. Vis ba-re, vis ba-re

4 ma-ni pat-sai. Aš ru-ge-lius pra-skleis - da-ma...

1. Pušu stulpai, stiklų lungai. Vis bare, vis bare mani patsai.
2. Nebark manj's, nemušk manj's, aš turiu tevelj - užstas mani.
3. Užsas rugiais ir dabilais - nerasi takelia un tevelj.
4. Aš rugelius praskleisdama, dabilalius pamindama, atrasiu takelį un tevelj.
~~(Kitose šakose pirmieji du posmai kartojami, tik tevelj keičiamas į mačiutj, bralalj, sasiutj.)~~
5. Pušu stulpai, stiklų lungai. Vis bare, vis bare mani patsai.
6. Užtes drabem ir abrūsais - nerasi takelia un mačiutj.
7. Aš drabelas pakeldama, abrūsėlius pamindama, atrasiu takelį un mačiutj.
8. Pušu stulpai, stiklų lungai. Vis bare, vis bare mani patsai.
9. Užsas kvečiais ir dabilais - nerasi takelia un tevelj.
10. Aš kvetelius praskleisdama, dabilalius pamindama, atrasiu takelį un mačiutj.
11. Pušu stulpai, stiklų lungai. Vis bare, vis bare mani patsai.
12. Užsas rūtom ir razatom...
13. Aš rūtelas praskleisdama, razatėlas pamindama...

14. Vėivėrselė, maž paukštelė

Padainavo Petronėlė Semuntienė, Klaipėdos raj. Vėžaičių apyl. Lapių k. Užrašė "Vydraga" 1991m. Šfr. A.Klova.

1. Vėivėrselė, maž paukštelė, to žėnuojė ton žemelė.	5. Ar so tyma balnelio, ar so jauksa kamulės.
2. To žėnuojė ton žemel(ė), kor aug mona mergelė.	6. Aš tau douso žėrgeli, kor so tyma balnelio.
3. Ryguo tievos, muotėnelė, Prūsu žemie mergelė.	7. Ons najieda žalė šėina, ane balta duobėla.
4. Vuoj tievelė, tievelė, katron dousė žėrgeli.	8. Ons tik jieda avėželės, ėš viedrelė vondėneli.

15. Vuoi mēiga mēiga

Padainavo N.Miežietienē (Patockaitē), g. 1913m., ir J.Šaltienē (Patockaitē), g. 1904m., gyv. Telšių raj. Luokės apyl. Soblaukio k. Užrašė G.Četkauskaitė ir J.Baltramiejūnaitė.

Vuoi mēiga mēi-ga mēi-ge - lē, Aš ta mēi-ge - lē ne - la - ba.

1. Vuoi mēiga mēiga mēigelē, aš ta mēigelē nelaba.	3. Korē ont mēiga pajauga, sunkiu darbēliu nedērba.
2. Tegol' ta mēigta mergelē, korē ont mēiga pajauga.	4. Sunku darbēliu nedērba, kalnē rugēliu nerēša.

16. Vuo kad aš juojau

Padainavo Sofija Druktenienė (Rybokaitė), g. 1918m., Šilalės raj.
Poškos apyl. Rėzgalių k. Užrašė V.Jončaitė 1986m. Šfr. A.Klova.

Vuo kad aš juo - jau par ža-li gi-ri, Par ža-li gi-re - li,

par ža - li gi - re - li, Pruo pu - šy - ne - li.

1. Vuo kad aš juojau par žali giri,
par žali gireli, pruo pušyneli.
2. Vuo ir pamačiau kyme mergeli,
kyme merguželi, rūtu darželie.
3. Mergyti muna, jaunoji muna,
suskind mun kvietkeli, už
kepureles.
4. Bernyti muna, jaunasis muna,
naskinsu kvietkeli, už kepureles.
5. Vakar karčemuoj gieri su kita.
Su katra tu gieri, tegu ta rieda.